

УДК 902 (477.83/.86) "18/19"

ОХОРОНА АРХЕОЛОГІЧНИХ ПАМ'ЯТОК У СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ У ХІХ СТ.

Наталя БУЛИК

Інститут українознавства імені Івана Крип'якевича НАН України,
відділ археології

У статті розглядається консерваторська діяльність археологів у Східній Галичині у ХІХ ст. Значне місце відводиться діяльності викладачів Львівського університету, зокрема І. Шараневича, Л. Цвіклінського, К. Гадачека по охороні пам'яток. Розглянуто урядові постанови та відображено роль держави у охороні археологічних пам'яток.

Ключові слова: охорона пам'яток, археологічна наука, консерваторська служба.

Львівська археологія пройшла складний і тривалий шлях становлення та розвитку. Її формування нерозривно пов'язано з діяльністю наукових установ та осередків, у яких зосереджувались археологічні дослідження від початку ХІХ ст. У Львові такими закладами були музеї (Любомирських, Дідушицьких, Народного Дому), товариства (Крайове археологічне товариство, Наукове товариство ім. Шевченка (далі НТШ), Ставропігійський інститут), а також Львівський університет, столітній ювілей кафедри археології якого ми святкували у минулому році.

В сучасній історіографії є низка публікацій, присвячених окремим аспектам розвитку археологічної науки у Львові. Так, у літературі досить повно висвітлено археологічну діяльність НТШ¹, окремі питання археологічних досліджень Ставропігії². На особливу увагу заслуговують публікації, присвячені розвитку археології у Львівському університеті³. Варто відзначити статті про діяльність І. Шараневича⁴, А. Петрушевича⁵, Л. Цвіклінського⁶, К. Гадачека⁷.

Питання діяльності консерваторських служб у Східній Галичині порушували польські дослідники⁸. Проте у цих дослідженнях описуються переважно роботи у Західній Галичині, а Львів виконує лише допоміжну роль.

Автор статті ставить перед собою завдання охарактеризувати політику держави, спрямовану на охорону археологічних пам'яток, показати участь у цьому процесі львівських археологів, в тому числі і викладачів Львівського університету, а також значення діяльності консерваторських служб для формування археологічної науки у Східній Галичині.

Перш ніж приступити до характеристики постанов австрійського уряду, спрямованих на охорону археології, варто коротко розкрити характер розвитку археології у Східній Галичині, показати шляхи формування джерельної бази, адже сам процес накопичення археологічних матеріалів став поштовхом до цілеспрямованої охоронної діяльності.

Біля джерел формування археологічної науки стояло приватне колекціонування старожитностей. Особливої активності воно набуло з поширенням Просвітництва у Європі, коли в аристократичних колах вважалося добрим тоном збирати старовинний посуд, предмети побуту, картини, зброю тощо. Такий інтерес до предметів “музейної вартості” спонукав руйнування археологічних пам'яток, а скарбошукацтво набирало значних масштабів. У першій половині XIX ст. цей процес набуває свого піку. Реальний стан речей викликав серйозне занепокоєння у наукових, культурних та мистецьких колах суспільства. До охорони археологічних пам'яток звертаються не лише науковці, а й інші діячі культури. У першій половині XIX ст. з'являються свого роду статті-відозви, що застерігають від подібного варварства. Так, письменник Ян Ліппоман просить людей задуматись над тим, чи варто обкрадати могили, гробниці, нищити стародавні культурні цінності і просить населення зрозуміти, що в “такий спосіб ми обкрадаємо себе і назавжди знищуємо свою історію”⁹. Скуповування старожитностей, тим не менше, сприяло формуванню приватних збірок, які, набуваючи характеру колекцій, передавалися у спадок нащадкам. Не останнє місце у реєстрі старожитностей займали речі, отримані з археологічних розкопок чи випадкових знахідок (амфори, горщики, прикраси тощо). Нагромадження артефактів, проблеми їх збереження, наукової інтерпретації, загалом загострення інтересу до свого минулого у місцевого населення сприяли створення музеїв. У процес формування музейних колекцій з одного боку та розорення археологічної спадщини “чорними археологами” з іншого, важливо було залучити законодавство, оскільки такі пошуки предметів виключно “музейної вартості” завдавали нищівної шкоди більшості археологічних пам'яток.

Така тенденція розвитку притаманна для різних частин Європи і як наслідок у першій половині XIX ст. охорона археологічної спадщини стає одним з актуальних питань серед наукових кіл Європи, де на державному рівні робляться спроби захистити пам'ятки від розорення та руйнування. Володимир Деметрикевич (1859-1937) – археолог, консерватор пам'яток Галичини, професор Ягелонського університету – у своїй праці, присвяченій охороні пам'яток на теренах Польщі, виділяє дві основні моделі для заснування консерваторських служб, які можна брати за основу для розробки відповідних законодавчих актів у Галичині¹⁰. Перша – т. зв. модель “влоська” (охоплює Грецію, Угорщину, Єгипет) на законодавчому рівні сформована 22 травня 1834 р. і суть її зводилась до того, що всі знахідки стародавніх речей вважаються спільною власністю всього народу країни,

підкреслювалась заборона вивозу їх за кордон. Друга модель (притаманна Данії і Швеції) надавала перевагу охороні археологічних знахідок з-поміж усіх історичних пам'яток¹¹. Власне ці два критерії бралися до уваги при підготовці відповідних документів, спрямованих на охорону пам'яток минулого у Галичині.

Дослідники розуміли, що лише держава відповідними постановами і законами може захистити історичну спадщину від розорення. Тому питання охорони пам'яток доволі часто у ХІХ ст. піднімалося серед археологів, істориків мистецтва та інших вчених. Підвищена увага у суспільстві до пам'яток минулого вилилась у низку постанов австрійського уряду про охорону археологічних знахідок.

Важливим моментом у розвитку археології у Львові у ХІХ ст. стало виникнення консерваторських комісій. Саме у цей час з'являються укази, що мали забезпечити збереження артефактів, виникають консерваторства, основною метою діяльності яких є виявлення та збереження історичних та доісторичних пам'яток. Перші законодавчі акти, що стосувалися охорони доісторичних пам'яток на теренах Східної Галичини, підписані австрійським урядом 28 грудня 1818 р., 3 квітня 1827 р. та 15 червня 1846 р.¹² Перелічені постанови були спрямовані на заборону вивозу за кордон предметів історичної спадщини, в тому числі і археологічних знахідок. Такий підхід до артефактів позитивно вплинув на формування джерельної бази археології у Львові, на захист пам'яток від скарбошукачів та аматорів давньої історії.

31 грудня 1850 р. на державному рівні видано постанову про охорону пам'яток історії та культури у межах володінь Австрійської імперії. Зазначена постанова австрійського уряду послужила вагомою підставою для майбутнього створення нових структурних одиниць, державних посад в галузі контролю за охороною історичної спадщини. Відповідно до закону засновано центральну цісарсько-королівську комісію для дослідів і консервації пам'яток.

Наступною віхою у охоронній діяльності археологічних пам'яток та знахідок був 1853 р. Саме тоді у Відні виник перший консерваторський орган, влада якого поширювалась на всю Галичину¹³. Згідно нової постанови австрійського уряду призначено двох консерваторів для охорони пам'яток науки та культури краю¹⁴. Зауважимо, що в літературі є певні розбіжності щодо дати призначення першого консерватора пам'яток для Східної Галичини. Так, Й. Костжевський вважає, що першого консерватора для Східної Галичини призначено у 1853 р.¹⁵ Інший відомий дослідник історії археології А. Абрамович твердить, що призначення консерваторів відбулося у 1864 р., і в своїх твердженнях спирається на А. Шнайдера¹⁶. Першим консерватором пам'яток Східної частини Галичини став Мечислав Потоцький (1810–1878), відомий у середовищі археологів знахідкою Збруцького ідола та публікаціями, присвяченими цій знахідці.

Впродовж 1860–х років XIX ст. на посаді консерватора М. Потоцький здійснював теренові подорожі з метою фіксації пам'яток¹⁷. Консерваторська діяльність Потоцького продовжувалась у 1870–1874 рр. Особливу увагу, окрім археологічних пам'яток, консерватор відводив охороні стародавніх мурів, надгробків, пам'яток архітектури. Діяльність М. Потоцького у галузі охорони пам'яток археології посилювалась тим, що він належав до членів Крайового археологічного товариства у Львові, більше того, після виникнення у товаристві окремих секцій М. Потоцький очолив секцію археології та антропології. Всі ці заходи сприяли збору інформації, оскільки консерваторська служба мала на меті провести інвентаризацію археологічних пам'яток на теренах Східної Галичини. Зауважимо, що з 1856 р. Львів отримав окремого консерватора пам'яток – Францішка Строїнського.

Наступним переломним моментом в організації охорони археологічних знахідок було проведення виставки у 1873 р. у Відні, на якій представлено велику кількість археологічних експонатів зі Львова та його околиць. Експоновані речі викликали значний ажіотаж; виставка у столиці імперії пройшла з великим успіхом. Цим скористалися львівські дослідники і звернулися до австрійського цісаря з письмовим проханням захистити від розорення історичну спадщину народу. У цьому ж 1873 р. проведено реформу консерваторської служби, внаслідок якої змінено назву комісії на “Цісарсько-королівська комісія для дослідження та охорони пам'яток”. До складу цієї комісії входив голова та 15 консерваторів, призначених на 5 років міністром освіти. На державному рівні під страхом накладення штрафу, арешту або фізичного покарання заборонено самовільно розкопувати історичні об'єкти та пам'ятні місця¹⁸. Впродовж 1873–1875 рр. продовжується реорганізація Віденської комісії. Відповідно до нових вимог утворено 3 групи відповідальних за охорону певних пам'яток. Окремо виділилася перша група, на яку покладено відповідальність за доісторичні пам'ятки. Галичина була поділена на два округи. Східну частину Галичини у плані охорони доісторичних пам'яток з 1873 р. очолив Войцех Дідушицький (1848–1909) – археолог, драматург, історик, літератор, міністр Галичини (1906–1907). Однією з його заслуг перед археологією, було відновлення у 1881 р. Крайового археологічного товариства. Варто зазначити, що за його головування часопис “Археологічний огляд” відновлено як спільний орган Товариства і Цісарсько-Королівської Комісії Охорони Пам'яток. Тепер на його сторінках друкувалися відомості про діяльність консерваторських комісій.

Окрім головного консерватора призначено ще трьох охоронців пам'яток: Антіна Петрушевича (1821–1913), Людвіка Цвіклінського (1853–1942) та Ксаверія Ліске (1838–1891).

А. Петрушевич був широко знаний у наукових колах Львова як історик, археограф, філолог, археолог. У 1861–1877 рр. він посол до

галицького сейму, де обстоював права української мови, 1873–1878 рр. – посол до австрійського парламенту. З наукових установ археологічного профілю А. Петрушевич представляв Народний Дім у Львові, у якому його ж зусиллями у 1873 р. засновано музей. Така громадська і наукова діяльність А. Петрушевича позитивно впливала на охорону археологічних пам'яток та збереження експонатів.

Л. Цвіклінський, хоч і був класичним філологом, великого значення надавав археологічним знахідкам й археології як науці в цілому. Будучи професором Львівського університету, Л. Цвіклінський широко залучав у навчальний процес археологічні матеріали. Найяскравішим свідченням цього було заснування в 1876 р. кабінету археологічних знахідок для наочного ознайомлення студентів з викопними матеріалами. З іншого боку, ця музейна збірка забезпечувала збереження експонатів і стимулювала бережний підхід до стародавніх знахідок серед молоді.

Якщо говорити про участь Л. Цвіклінського у формуванні молодих кадрів, то найбільшою його заслугою, без сумніву, було те, що він забезпечив підтримку і привів у археологію Кароля Гадачека (1873–1914), який у скорому часі продовжив справу свого вчителя у формуванні археологічних колекцій університету, був охоронцем доісторичних пам'яток у Львівському консерваторському окрузі, та став засновником першої кафедри археології у Львівському університеті (1905).

Третім з числа консерваторів був К. Ліске – викладач Львівського університету, основоположник польської львівської історичної школи¹⁹. Його діяльність в археології полягала в тому, що він першим з викладачів звернув увагу на значення археологічних пам'яток у вивченні історії. Усі три консерватори були близькі до проблем, з якими стикалася археологічна наука у період свого становлення у Львові і тому на пріоритетне місце у їх діяльності виходило збереження знахідок, їх фіксація та наукова інтерпретація.

Відмінною рисою у діяльності консерваторів від попередніх років було те, що вони у своїй діяльності підпорядковувалися Йозефу Лепковському (1826–1894), який внаслідок реформи охорони доісторичних пам'яток обійняв посаду консерватора всієї Галичини.²⁰ Роком пізніше при Центральній Комісії у Відні утворено комітет для інвентаризації пам'яток історії та мистецтва у межах володінь Австрійської держави. На комітет покладено ряд завдань, серед яких в обов'язковому порядку мав відбуватися збір археологічних пам'яток. Однак до уваги бралася лише мистецька сторона пам'ятки. Інвентаризація відбувалася загалом по усій Галичині і керував нею Й. Лепковський²¹.

У 1885 р. у Львові проходив З'їзд археологів. У резолюції з'їзду зазначено значні здобутки археологічної науки Львова, але для дальшого розвитку археологічних досліджень у Східній Галичині було прийнято рішення просити сейм підтримати фінансування науково-дослідних робіт у

краї. З метою підготовки кваліфікованих кадрів висловлено пропозиції про відкриття кафедри археології у Львівському університеті. Прийнято постанову про покращення закладів охорони пам'яток історії у Львові та Кракові²². У 1880–х роках структура державних органів з охорони пам'яток стає дедалі розгалуженішою. У 1885 р. на посаді консерваторів у Львові продовжують працювати Л. Цвіклінський, В. Дідушицький, А. Петрушевич та К. Ліске.

У 1888 р. у Кракові відбувся конгрес Консерваторів і Кореспондентів, на якому створено два самостійні Грона Консерваторів Галичини. Львівське Гроно розгорнуло свою діяльність на значній території, курувало археологічні роботи на території Львова та його околиць, а також заснувало свій друкований орган – щорічник *“Kola C.K. Konserwatorow Starozytnych Pomnikow Galicyi Wschodniej”* (*“TeKa Konserwatorska”*), у якому публікувалися основні результати археологічних досліджень, урядові постанови, бібліографія та коротка хроніка подій, пов'язаних з археологією Східної Галичини²³. У Львові за 1892–1912 рр. вийшло п'ять випусків збірника.

Важливим моментом у розвитку археології у Львові стає призначення у 1897 р. Ісидора Шараневича (1829–1901) Державним консерватором історичних пам'яток Східної Галичини²⁴. Варто відзначити, що на цій посаді І. Шараневич був першим українцем і в якості консерватора проводив розкопки у Чехах і Висоцьку²⁵. Діяльність І. Шараневича, який очолював кафедру австрійської історії (1871–1899) та Л. Цвіклінського у напрямку охорони та консервації пам'яток прислужилася розвитку університетської археології, а саме формуванню археологічних колекцій університету. Займаючи відповідні посади у Комісії з охорони та збереження історичних та мистецьких пам'яток, вони мали можливість скеровувати значну частину матеріалів, отриманих під час розкопок, до археологічної збірки університету. Знайдені матеріали із розкопок могильників у селах Чехи і Висоцьке (близько 1500 од.) передано до кабінету класичної археології Львівського університету з метою заснування “крайового кабінету передісторичних речей”²⁶. Тісна співпраця І. Шараневича з Комісією зі збереження історичних та мистецьких пам'яток сприяла тому, що у власність університету потрапляли знахідки із інших пам'яток.

У 1898 р. кабінет класичної археології університету мав чотири окремі відділи. Завдяки Л. Цвіклінському, який був обраний головою Кола консерваторів і кореспондентів Східної Галичини, вдалося розширити приміщення для археологічних знахідок університетського музею. На основі клопотання академічний сенат віддав на потреби археологічного інституту частину будівлі, яку раніше займав фізичний інститут.

Щодо діяльності І. Шараневича, то відзначимо, що велику увагу він приділяв охороні археологічних пам'яток і принагідно намагався прислужитися розвитку археології у Східній Галичині. З цього приводу

М. Грушевський у статті-некролозі, присвяченій І. Шараневичу, писав, що “бувши одним із консерваторів пам’яток старовини в Східній Галичині, залишив вдячну пам’ять по собі численними розвідками та розкопками”²⁷.

Добрі традиції викладачів Львівського університету, спрямовані на охорону археологічних пам’яток, продовжив один з найвідоміших львівських археологів XIX – поч. XX ст., професор кафедри класичної археології та праісторії К. Гадачек. Ще до заснування кафедри археології в університеті, з 1903 р., К. Гадачек займав посаду консерватора Центральної комісії старожитностей при Віденському інституті археології, завдяки якій йому вдалося зібрати детальну інформацію про археологічні пам’ятки Галичини²⁸. Будучи консерватором Центральної комісії старожитностей, К. Гадачек проводив археологічні дослідження. Прикладом можуть служити розкопки 1905 та 1907 рр. городища у Пліснеську. Діяльність К. Гадачека як консерватора була успішною, оскільки завдяки посаді консерватора він зміг фінансово забезпечити проведення розкопок значної кількості пам’яток, а також поповнювати університетську збірку археологічними знахідками і тим самим гарантувати їх збереження і наукове опрацювання.

З метою впорядкування наукових археологічних досліджень та підняття їх до нового якісного рівня наприкінці XIX ст. Археологічна комісія при Краківській Академії Наук прийняла рішення про видання спеціальних дозволів на проведення археологічних робіт. Дозвіл видавали лише особам, які займалися науково-дослідною діяльністю, а також представляли наукову чи культурно-освітню установу. Це були перші “відкриті листи” на право проведення археологічних розкопок в Галичині. Однак, такий захід не завжди мав підтримку серед місцевих адміністративних органів.

Отже, з середини XIX ст. процеси вивчення предметів старовини, в тому числі і археологічних пам’яток несуть ціленаправлений характер. Накопиченню матеріалів і їх збереженню від скарбощукачів сприяли урядові постанови, спрямовані на захист пам’яток минулого, та діяльність у Львові консерваторської служби. Важливу роль в охороні доісторичних пам’яток відіграв Львівський університет в особі Л. Цвіклінського, К. Ліске, І. Шараневича, К. Гадачека. Призначення на посади консерваторів доісторичних пам’яток викладачів університету є прямим свідченням, того що Львівський університет у XIX – на початку XX ст. був одним з основних археологічних центрів Галичини.

¹ *Бандрівський М.* Археологічні зацікавлення М. Грушевського // Михайло Грушевський. Збірник наукових праць і матеріалів Міжнародної ювілейної конференції присвяченій 125-й річниці від дня народження Михайла Грушевського. Львів, 1994. С. 43–49; *Берест Р., Таравська Л.* До питання про формування археологічних збірок Музею НТШ у Львові в кінці XIX – на початку XX ст. //

Археологічні дослідження Львівського університету. Львів, 2000. Вип. 4. С. 228–231; *Петегирич В. М.* Доля археологічних колекцій музею НТШ // Бібліотека Наукового товариства ім. Шевченка: книги і люди. Львів, 1996. С. 59–67; *Петегирич В., Павлів Д.* Археологія у дослідженнях членів НТШ // Записки НТШ. Праці історико-філософської секції. Львів, 1991. Т. ССХХІІ. С. 412–426; *Отриск В. М.* Грушевський і археологічний відділ музею НТШ у Львові // Михайло Грушевський та Україна / Доповіді й повідомлення наукової конференції, м. Львів, 26–28 жовтня 1994 р. С. 41–44.

² *Киричук О.* Археологічні дослідження Ставропігійського Інституту в 70–90-х роках ХІХ ст. // Археологічні дослідження Львівського університету. Львів, 2000. Вип. 4. С. 214–227.

³ *Білас Н.* Археологічна наука у Львівському університеті (друга половина ХІХ – 30-ті роки ХХ ст.). Автореферат дис... канд. іст. наук. Київ, 2004. 16 с.; *Її ж* Археологічна наука у Львівському університеті (ХІХ – 30-ті роки ХХ ст.) // АДЛУ. Львів, 2005. Вип. 8. С. 46–114; *Ситник О.* Постаті археології Львівського університету у фокусі столітньої історії // АДЛУ. Львів, 2005. Вип. 8. С. 11–45.

⁴ *Бандрівський М.* Археологічна діяльність Ізидора Шараневича (1829–1901) // Постаті української археології. МДАПВ. Львів, 1998. Вип. 7. С. 95–97; *Білас Н. І. І.* Шараневич та його внесок у розвиток археологічної науки // Археологія. 2002. № 3. С. 152–156; *Гелей С.* Наукова та громадська діяльність Ісидора Шараневича // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. Львів, 2001. Вип. 9. С. 320–331.

⁵ *Костишин В.* Літописний Галич в історико-краєзнавчих дослідженнях Антонія Петрушевича // Наукові зошити історичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка. Львів, 2000. Вип. 3. С. 241–248.

⁶ *Plezia M.* Filologia klasyczna // Historia nauki polskiej. T.IV. 1863–1918. Cz. III. Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk-Lódź, 1987. S. 726–752.

⁷ *Берест Р.* Карло Гадачек: штрихи біографії та наукової діяльності. // Постаті української археології. МДАПВ. Львів, 1998. Вип. 7. С. 78–79; *Булик Н.* Кароль Гадачек (1873–1914 рр.): нові матеріали до наукового портрету // АДЛУ. Львів, 2005. Вип. 8. С. 154–160

⁸ *Blombergowa M.* Urzędowa opieka nad zabytkami archeologicznymi pod zaborami i w Polsce niepodległej do roku 1928 // Tadeusz Roman Żurowski i konserwatorstwo archeologiczne w Polsce XX wieku / pod red. Z. Kobylińskiego i J. Wysockiego. Warszawa, 1999. S. 115–133; *Laszak E.* Działalność naukowa Aleksandra Czołowskiego (1865–1944). Łódź, 2004. 185 s.; *Stolpiak B.* Rozwoj prahistorii polskiej w okresie 20-lecia międzywojennego. Część I: 1918–1928. Poznań, 1984.

⁹ *Lippoman I.* Zastanowienie się nad mogiłą, pustemi siedliskami, zamczyskami, okopami, zmijowemi wałami. Wilno, 1832. S. 8–12.

¹⁰ *Demetrykiewicz W.* Konserwatorstwo dla zabytków archeologicznych. Kraków, 1886.

¹¹ *Blombergowa M.* Urzędowa opieka nad zabytkami... S. 115.

¹² *Demetrykiewicz W.* Konserwatorstwo dla zabytków... S. 48–51; *Гупало В.* З історії дослідження ранньосередньовічної кераміки Прикарпаття та Західної Волині // МДАПВ. Львів, 2005. Вип. 9. С. 353.

¹³ *Demetrykiewicz W.* Opieka prawna w Austrii dla zabytków sztuki i pomników historycznych, ze szczególnym uwzględnieniem stosunków galicyjskich. Kraków, 1885. S. 14–15

¹⁴ *Kostrzewski J.* Dzieje polskich badań prehistorycznych. Poznań, 1949. S. 42

- ¹⁵ Ibid. S. 42.
- ¹⁶ Abramowicz A. Historia archeologii polskiej XIX i XX wiek. Warszawa-Lódź, 1991. S. 84
- ¹⁷ Sawa-Sroczyńska B. Odkrywca Światowida Zbruczańskiego // ZOW. 1981. R. XLVII. Z. 3. S. 171–177.
- ¹⁸ Demetrykiewicz W. Konserwatorstwo dla zabytkow... S. 58.
- ¹⁹ Білас Н. Археологічна наука у Львівському університеті... С. 49.
- ²⁰ Laszak E. Działalność naukowa Aleksandra Czołowskiego (1865–1944). Łódź, 2004. S. 79.
- ²¹ Blombergowa M. Urzędowa opieka nad zabytkami... S. 122–123.
- ²² Ossowski G. Zjazd archeologiczny we Lwowie // Biblioteka Warszawska. 1885. T. IV. S. 428
- ²³ Frycz J. Restauracja i konserwacja zabytkow architektury w Polsce w latach 1795–1918. Warszawa, 1975. S. 190.
- ²⁴ ЦДІАУ Ф.408 (Греко-католицький митрополичий ординаріат). Оп. 1. Спр. 1190. Арк. 1–8.
- ²⁵ Пастернак Я. Ті, що розкрили підземний архів України (Пам'яті видатних археологів України) // Терем. Р. І. Ч. І. Жовтень. Детройт, 1962. С. 10.
- ²⁶ Kronika Uniwersytetu Lwowskiego. T. 1. 1894/5–1897/8. Lwow, 1899. S. 195.
- ²⁷ Грушевський М. Исидор Шараневич – заслуженный историк // Записки НТШ. Львів, 1902. Т. XLV. С.14.
- ²⁸ Берест Р. Карло Гадачек: штрихи біографії... С. 78.

PROTECTION OF ARCHAEOLOGICAL MONUMENTS IN EASTERN HALYCHYNA IN XIX CENTURY

Natalia BULYK
Ivan Krypiakevych Institute of Ukrainian Studies
Department of Archaeology

Conservation activity of archaeologists in Eastern Halychyna in XIX century is analyzed at the paper. Special attention is paid to protection activity of scientific workers from L'viv University, I. Sharanevich, L. Cviklinski, K. Hadachek. Government resolutions and role of the state in protection of archaeological sites are shown.

Key words: protection of monuments, archaeological science, conservation service.

Стаття надійшла до редколегії 10.05.2006
Прийнята до друку 17.05.2006